

Remiss av Europeiska kommissionens förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket har flera uppdrag och aktiviteter relaterade till digitalisering och AI som syftar till att stärka små- och medelstora företags (SME) konkurrenskraft. Ett exempel är uppdraget att främja små och medelstora företags förmåga att använda data som strategisk resurs som resulterat i en utlysning och ett antal pilotprojekt.

Tillväxtverket driver sedan 2019 ett AI-nätverk tillsammans med Skatteverket för att bidra till utbyte erfarenhet om användningen av AI mellan myndigheterna. Tillväxtverket deltar även tillsammans med flera andra myndigheter och företag i det Vinnova finansierade projektet "Språkmodeller för svenska myndigheter". Projektet som leds av RISE/AI syftar till att ta fram de modeller på svenska språket som behövs för att myndigheterna ska kunna använda den bästa svenska AI-teknologin för att hantera sina informationsflöden.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverket anser att den föreslagna förordningens ansats är rimlig med tanke på de risker som kan uppstå genom felaktig användning av AI samt områdets betydelse för innovation och konkurrenskraft.

Däremot är det svårt att bedöma hur den tänkta lagstiftningen kommer att fungera i praktiken med tanke på att den inte är helt teknikneutral samtidigt som området är komplext och utvecklas snabbt. Det gäller till exempel när AI-lösningar utvecklas stegvis genom att den färdiga produkten bygger på utveckling som görs inom flera olika företag och hur en kund som tillämpar en sådan AI-lösning med säkerhet ska kunna veta att ingen förbjuden data använts under något steg av produktens utveckling. Eller omvänt, hur ett företag som utvecklar AI-lösningar ska kunna veta vad det innebär ifall deras lösning blir en del i ett annat företags lösning som i ett senare skede använder förbjuden data. Till detta kan adderas den komplexitet som uppstår genom att den föreslagna förordningen kommer att behöva tillämpas parallellt med GDPR, produktlagstiftning, skadeståndsrätt, m.m, vilket blir extra betungande för SMEs jämfört med stora företag. För att minska de administrativa bördorna och skapa förutsägbarhet för företagen är det viktigt att i ett tidigt skede utveckla vägledning i hur reglerna ska tillämpas.

Tillväxtverket noterar att kommissionen i underlaget (explanatory memorandum) till förordningen, har tagit upp vikten av att testbäddar etableras i länderna (sand-boxes)

samt att behovet att kunna använda dessa kommer att vara särskilt stort för SMEs. Myndigheten Tillväxtanalys har i en nyligen genomförd undersökning (Rapport AU 2022:03:01, AI-politik för konkurrenskraft, juli 2021) bland annat kartlagt och analyserat Sveriges AI-politik och hur den inverkar på näringslivet. Tillväxtanalys konstaterar i rapporten att det finns en AI-klyfta mellan små och stora företag, att kostnader, juridik och AI-etik är stora hinder för användningen av AI framförallt bland de mindre företagen. Tillväxtverket instämmer i denna iakttagelse och att det därför är av stor vikt att det finns testbäddar anpassade för SMEs på plats i god tid innan förordningen börjar gälla för att kunna säkerställa att den administrativa bördan inte blir orimligt hög på grund av den föreslagna förordningen.

Tillväxtverket genomför på Regeringens uppdrag flera insatser som syftar till att stärka näringslivets konkurrenskraft som även skulle kunna bli viktiga instrument för att hjälpa SMEs att tillämpa AI och den föreslagna förordningen. En sådan insats är att samordna de europeiska digitala innovationshubbarna inom ramen för EU programmet Digital. De hubbar som etableras i Sverige skulle kunna utvecklas till att vara en av flera aktörer för AI-testbäddar.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Anna Johansson. Magnus Lundsten har varit föredragande. I handläggningen har också enhetschef Anders Nyström, IT-chef Nader Kouri, enhetschef Ulf Savbäck, Viktoria Dagobert Spong, Björn Langbeck, Sofia Rohdin, Tora Philip och Gunnar Wennerholm deltagit.

Anna Johansson

Magnus Lundsten